

SÅ GÅR DET FÖR SKOGSINDUSTRIN

Om den svenska pappers-, massa- och sågverksindustrin
December 2012

Om kvartalsrapporten

”Så går det för skogsindustrin” är en kvartalsredogörelse för utvecklingen och läget för skogsindustrin och dess delbranscher sågverks-, massa- och pappersindustrin. Informationen baseras på officiell statistik och på Skogsindustriernas statistik. Rapporten kommer ut fyra gånger per år och riktar sig till en bred läsekrets av beslutsfattare, journalister, analytiker och andra intressenter.

Rapporten finns även på http://www.skogsindustrierna.org/Sa_gar_det_for_Skogsindustrin.
De jämförelser som redovisas avser samma period föregående år om inte annat anges.

Sammanfattning

- Svag ekonomi håller tillbaka exporten till skogsindustrins huvudmarknad EU. Marknader utanför EU upprätthåller den svenska skogsindustrins exportvolym.
- De svenska företagen vidtar nödvändiga åtgärder i form av rationaliseringar och expansion till nya marknader för att stärka konkurrenskraften.
- Exportvärdet för skogsindustriprodukter minskade med drygt tre procent de första tre kvartalen; stark minskning i september.
- Medelpriset för exporten har sjunkit för samtliga tre kvalitetsområden.
- Preliminära uppgifter från SCB över antalet anställda 2011 visar en minskning med drygt en procent i sågverks-, massa- och pappersindustrin jämfört med 2010.
- Omfattande aviseringar om personalneddragningar hittills 2012, främst till följd av bristande lönsamhet och behov av att sänka kostnader och stärka konkurrenskraften.
- Under 2012 har två pappersbruk, två pappersmaskiner, en massalinje och sju sågverk lagts ner eller aviserat om nedläggning.
- Investeringar i skogsindustrin går tillbaka 2013.

Sågade trävaror

- Fortsatt låg konsumtion i Europa.
- Nu minskar produktionen av trävaror.
- Låga lager av trävaror.
- Fortsatt uppåt för byggandet i USA.

Papper & Massa

- Marginellt ökad produktion av papper och något minskad produktion av massa i Sverige.
- Ökade exportvolymerna från Sverige av massa och papper.
- Nerpressad pappersproduktion i USA och Europa håller tillbaka massaleveranserna globalt.
- Fortsatt stora – men oregelbundna – massaleveranser till Kina ger ökade leveranser totalt.
- Prishöjningar har genomförts på blekt barrsulfatmassa i oktober och november, efter tidigare nedgång.
- Prispress nedåt i november på flera papperskvaliteter.

Fokus på: Skogsindustrin – motorn i en hållbar bioekonomi

Innehållsförteckning

- Sågade trävaror, s. 2
- Massa, s. 5
- Papper, s. 8
- Råvara: Sveriges export och import av sågtimmer och massaved, s. 12
- Sysselsättning, s. 13
- Exportvärde, s. 14
- Fokus på: Skogsindustrin – motorn i en hållbar bioekonomi, s 15

Sågade trävaror

- Fortsatt låg konsumtion i Europa.
- Nu minskar produktionen av trävaror.
- Låga lager av trävaror.
- Uppåt för byggandet i USA.

Direkt efter semestern var sågverkssverige i något av chocktillstånd främst på grund av den snabbt stigande kronkursen. Den kraftiga försämring av marginalen som kronförstärkningen innebar lade sten på börda för branschen där vinsterna varit mycket låga, för en del sågverk så gott som obefintliga, under senare år.

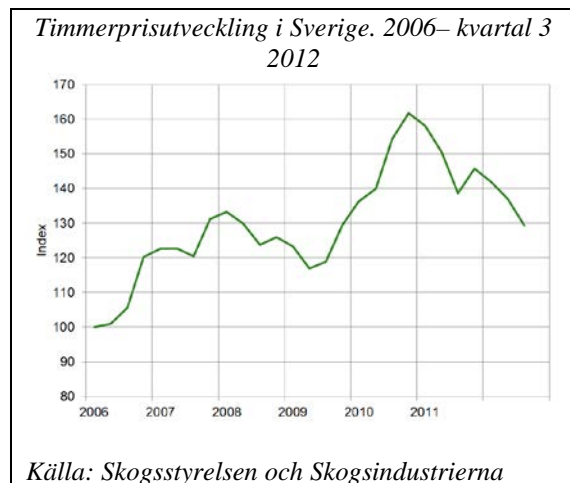
Även om lönsamheten sedan sommaren ofta har varit dålig så har försäljning och leveranser hållits uppe ganska väl. Företagen har i stor utsträckning uppenbarligen kunnat behålla sina positioner på exportmarknaderna. Detta avspeglas också i en mindre uppgång, från ett lågt läge, i Konjunkturinstituts förtroendeindikator för november.

Produktionen har dock successivt minskat under hösten – en anpassning till den låga efterfrågan. Det gäller i synnerhet produktionen i södra Sverige och särskilt gran. Utbudet av sågad gran är faktiskt lägre för tillfället än det har varit sedan 90-talet. Allt detta innebär att lagren hos sågverken nu är lägre än normalt.

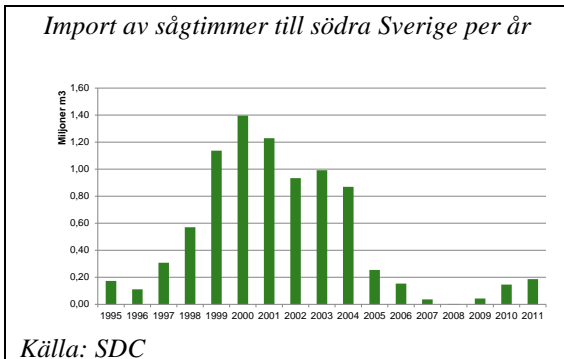
Lagren är sannolikt låga även längs försörjningskedjan och eftersom allt tyder på att produktionen kommer att minska ytterligare under vintern så kan det faktiskt bli något av en bristsituation på vissa produkter.

Produktionsminskningen beror inte bara på att efterfrågan är låg utan även på att utbudet av sågtimmer sinar. De prissänkningar på timmer som genomförts under året (se diagram), och som varit helt nödvändiga för sågverken, har inneburit att avverkningarna i privatskogsbruket minskat.

Även här är det i södra, och delar av mellersta Sverige, som trenden är tydligast. En trolig orsak är att avverkningsaktiviteten där varit mycket hög de senaste sju till åtta åren. Först var det de stora stormarna som tvingade fram rekordstora avverkningar och därefter har ett rekordhög timmerpris bidragit till att hålla uppe aktiviteten. Efter det har skogsägarna helt enkelt inte så stora incitament att avverka.

Möjligheten att kompensera det mindre utbudet av svenskt timmer med import är dessutom begränsat. Diagrammet nedan visar att sågverken i södra Sverige importerade mellan sju och tolv procent av sin råvara, främst från Ryssland, under nästan en tioårsperiod fram till 2004. Visserligen har de exporttullar som virkesimporten från Ryssland varit belagd under ett antal år sänkts, men stor osäkerhet verkar råda kring rutinerna – både praktiskt och administrativt - för virkeshandeln. Sannolikt kommer det ta lång tid innan det finns förutsättningar för import i lika stora omfattning som tidigare.

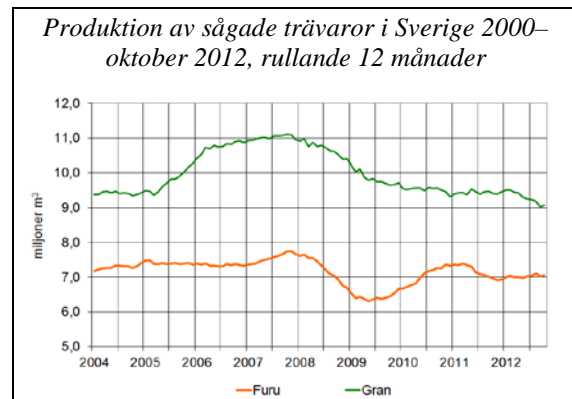

Många faktorer verkar alltså för tillfället mot ett minskat råvaruutbud, särskilt i södra Sverige. Sammanfattningsvis kan man säga att både produktionsaktiviteten och avverkningsaktiviteten anpassats till verklighetens svaga efterfrågan på träprodukter.

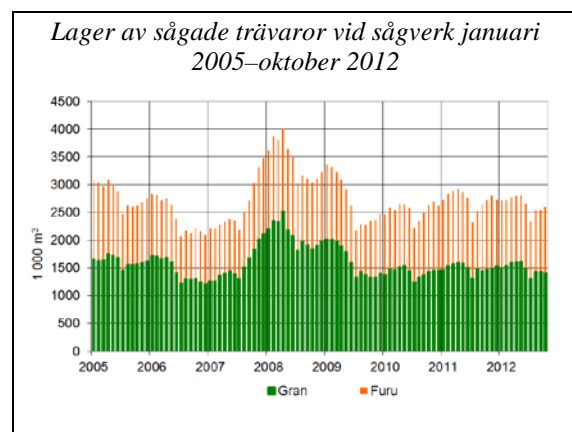
Produktion ner och låga lagernivåer

Efter en relativt hög produktion i början av året har produktionstakten alltså minskat successivt. Till och med oktober var produktionen 2 procent lägre än motsvarande period förra året.

Produktionsminskningen gäller dock inte hela Sverige, utan i princip bara de södra delarna. Det är även granproduktionen som minskar medan furuproduktionen till och med ökar något.

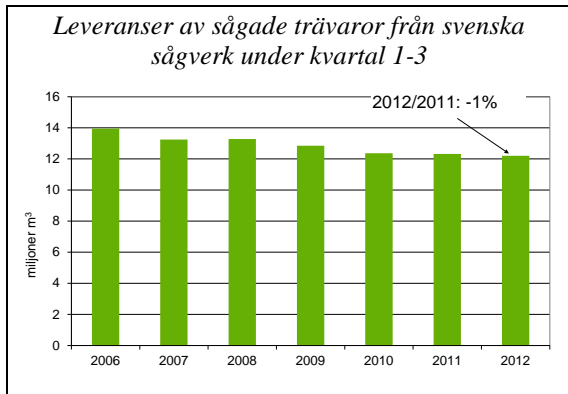

När det gäller sågverkens lager så är alltså dessa något lägre än normalt, i synnerhet granlagret.

Avtagande men stabil export

Leveranserna har också minskat successivt under året men har t.o.m. september ändå varit något högre än produktionen. September blev emellertid en ganska svag leveransmånad, nio procent lägre volym än förra året. Till stor del som en direkt följd av kronans förstärkning mot framför allt euron minskade även värdet av exporten med ca åtta procent per kubikmeter.

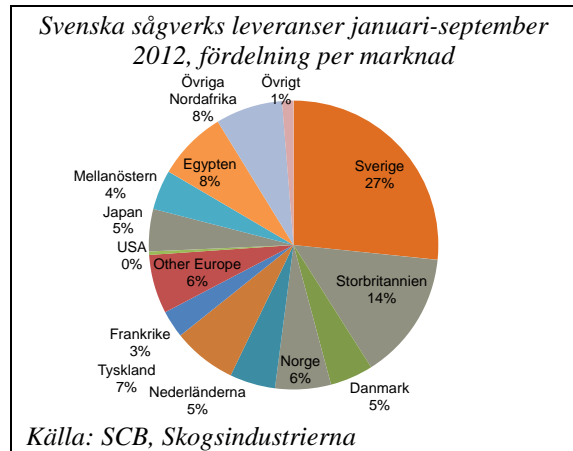

Mönstret med fallande leveranser till Europa, vilket kompenseras av större ökningarna till marknader utanför Europa håller i sig. Vi noterar även återigen att leveranserna till den svenska marknaden minskar i år, under de tre första kvartalen beräknas minskningen till åtta procent.

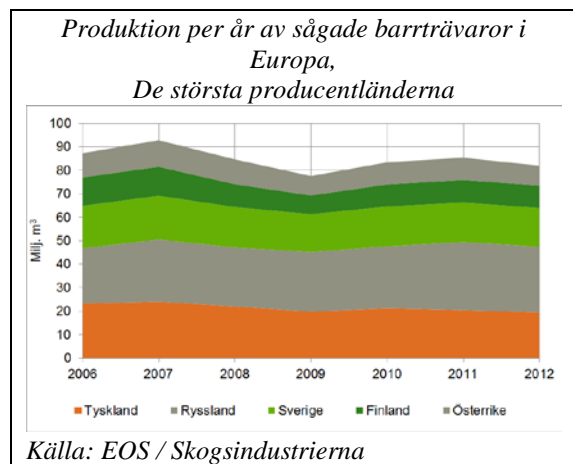
Exporterad volym sågade och hyvlade trävaror januari-september 2012 samt procentuell förändring

	Sågat och hyvlat (1000 m ³)	Förändring jämfört med förra året
Storbritannien	1751	-2%
Danmark	588	-12%
Norge	758	14%
Nederländerna	620	-14%
Tyskland	866	-3%
Frankrike	374	-5%
Övr. Europa	802	-3%
Europa totalt	5759	-3%
USA	47	-35%
Japan	577	1%
Mellanöstern	542	9%
Egypten	948	31%
Övr. Afrika	911	6%
Övrigt	155	12%
Totalt	8939	1%

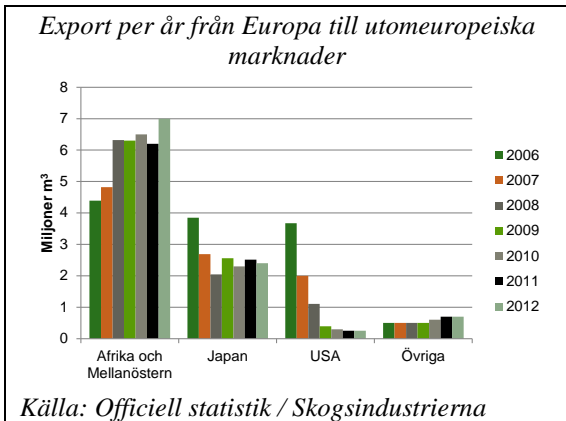
Källa: SCB. Volymen avrundade till närmaste 10 000 m³.

Produktionen ner 5 procent i år i Europa

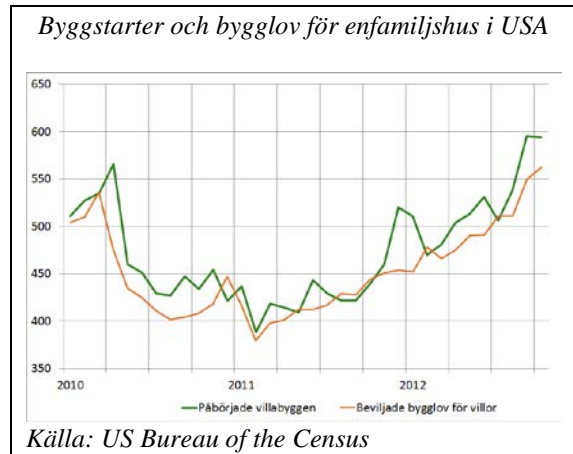

Totalt så förväntas produktionen i Europa exklusive Ryssland att minska fem procent enligt prognoser från Internationella Softwood-konferensen som hölls i oktober. Det innebär att produktionen sannolikt minskar mer än leveranserna av trävaror och att vi därmed får en lagerminskning hos sågverken totalt sett i Europa under året. Diagrammet över utvecklingen för Europas utomeuropeiska export visar tydligt beroendet av marknaderna i Nordafrika och Mellanöstern. Exporten till Nordafrika och Mellanöstern förväntas i år öka rejält jämfört med en redan hög nivå förra året.

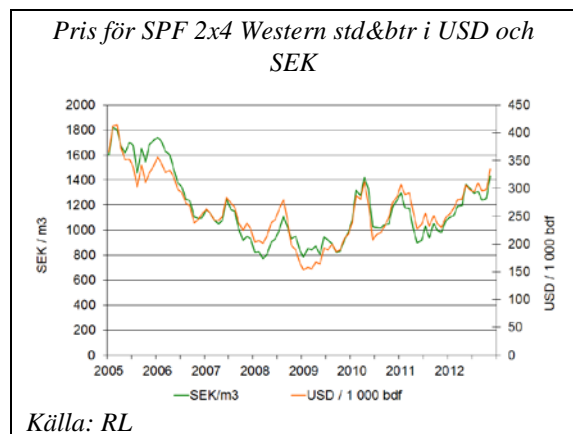

Frånvaron av höga lager bör vara en trygghet för producenterna nu när vi går in i lågsäsong för byggandet.

Positivt är också att husbyggandet i USA under hösten fortsatt att visa god utveckling från en låg nivå. Trävarukonsumtionen i USA är därmed på väg mot en nivå där det åter kommer att behöva importeras mer än marginella volymer från länder utanför Nordamerika.

Även de amerikanska trävarupriserna strävar uppåt och befinner sig på nivåer som bara mycket tillfälligt nåtts under perioden efter 2006.

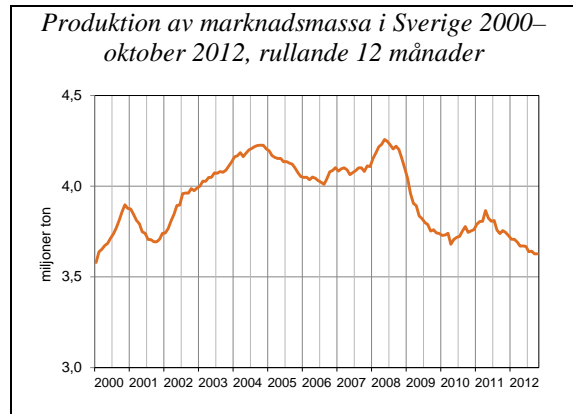
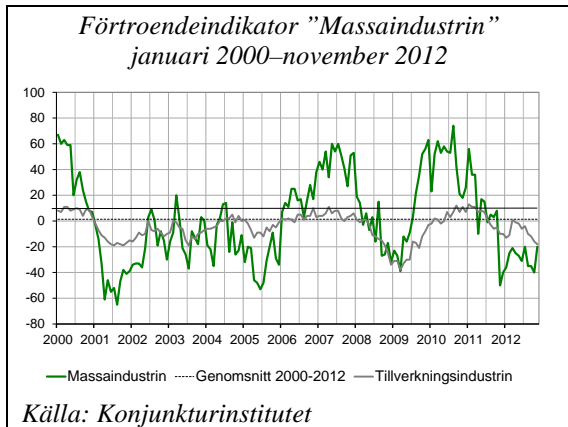
Massa

- Sverige: något minskad produktion och ökad export under januari – oktober.
- Fortsatt lägre leveranser globalt till Europa och USA, och ökade leveranser till Kina jämfört med förra året.
- Prishöjningar på blekt barrsulfatmassa har genomförts i oktober och november.

Massamarknaden har visat ökad stabilitet under hösten. Massaleveranserna globalt har ökat de senaste tre månaderna efter en nedgång under sommaren. Lagren hos producenterna har sjunkit sedan juli och två prishöjningar har kunnat genomföras sedan september.

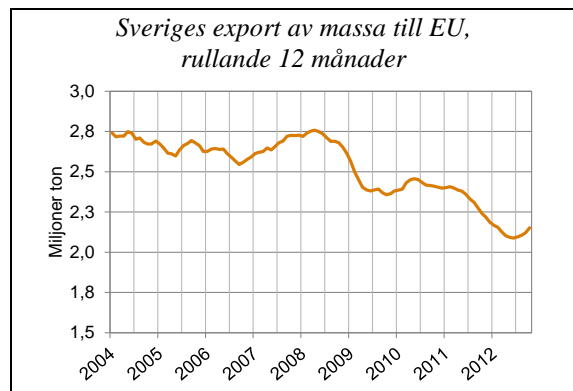
Förtroendeindikatorn¹ för massaindustrin vände uppåt i november, men ligger långt under det historiska genomsnittet, och tillverkarna förväntar sig en svagare utveckling under de närmaste månaderna. Trots viss förbättring anser en stor andel – hälften av de svarande – fortfarande att orderstocken är för liten och att färdigvarulagren för stora. Samtliga förväntar sig ökad eller oförändrad produktion de närmaste månaderna.

¹ Konjunkturbarometern november 2012, Konjunkturinstitutet. Förtroendeindikatorn är en sammanvägning av enkätsvar på ett antal frågor om läget och framtidsutsikterna.

Sverige – minskad produktion och ökad export

Produktionen av massa² i Sverige visar en trendmässig nedgång, se följande diagram. Under januari – oktober 2012 har produktionen gått tillbaka med drygt en procent. Samtidigt har exporten stigit drygt nio procent, och lagren minskat. Minskad pappersproduktion i EU-länderna har medfört minskad massaexport från bland annat Sverige. Exporten till EU har dock ökat sedan mitten av året, men visar minskning för de första tio månaderna med två procent.

Till Kina har exporten ökat med 170 000 ton, vilket innebär en ökning med 80 procent. Kina är efter Tyskland den enskilt största marknaden för massa från Sverige, och avspeglar det stora massabehovet i Kina, vilket som följd av den kinesiska pappersproduktionen.

Det är marknaderna utanför EU som upprätthåller massaexporten från Sverige. Till dessa har exporten ökat med hela 41 procent under januari – oktober. Asien dominerar, med stora leveransökningar även till andra länder än Kina.

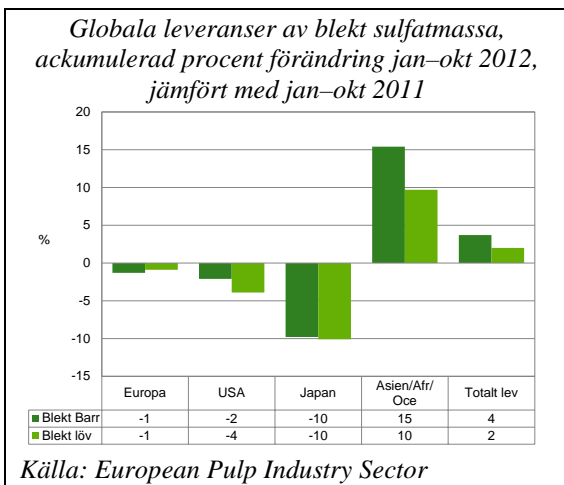
Internationellt – minskade leveranser till Europa och USA, ökade till Kina

De trender vi noterade föregående år har fortsatt vad gäller massaleveranser globalt – de har minskat till Europa och USA medan de stigit till Kina. Kina ensamt tar emot en nära fjärdedel av de globala massaleveranserna och påverkar därför massamarknaden starkt.

² I denna rapport behandlas enbart den massa som säljs på den öppna marknaden, till skillnad från massa som tillverkas för brukens egen pappersproduktion.

Det oregelbundna köpmönstret i Kina får också stor effekt på den tillgängliga statistiken för massaleveranser. Som exempel kan nämnas att enbart från september till oktober sjönk leveranserna till Kina med 35 procent.

Under årets tio första månader har leveranserna globalt stigit med tre procent och till Kina med nära 17 procent.

Lagren av massa hos tillverkarna har gått tillbaka de senaste tre månaderna och nådde 33 dagar i slutet av oktober, vilket var oförändrad nivå från månaden innan. Lagret är lägre än motsvarande månad föregående år.

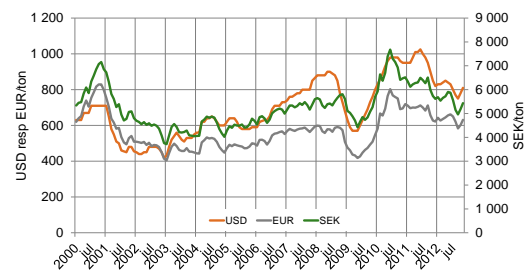
Prishöjningar i oktober och november

Massapriset kan röra sig snabbt uppåt eller nedåt, se följande diagram. Lagerförändringar och marknadsförväntningar hos köpare och säljare har stor inverkan på prisutvecklingen.

Massapriset (här avses blekt barrsulfatmassa i Västeuropa) har efter nedgång under andra och tredje kvartalet rört sig uppåt de två senaste månaderna och nådde 810 dollar i november. Det är en ökning på åtta procent, och omräknat till svenska kronor blir prisökningen i samma storleksordning. Genomsnittligt hittills i år (januari – november) är massapriset i dollar emellertid 16 procent lägre än samma period föregående år, och omräknat i svenska kronor elva procent lägre. Trots den senaste tidens stora valutarörelser var den svenska kronan i genomsnitt fem procent svagare mot dollarn under denna period.

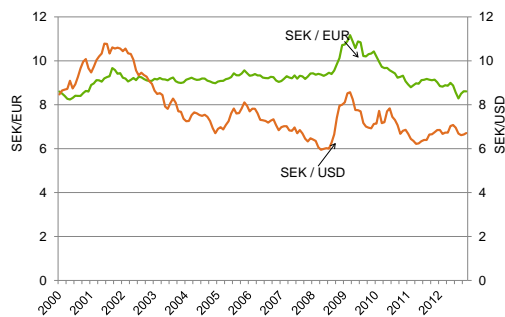
För massaköparna i euro-området är priset hittills i år åtta procent lägre än januari – november förra året. Massaköparna i euro-området har inte kunnat tillgodoräkna sig hela den genomsnittliga prisnedgången i dollar eftersom euron försvagats mot dollarn under den perioden.

Pris blekt barrsulfat i Västeuropa t o m november 2012 (i USD samt omräknat till EUR vä skala, omräknat till SEK hö skala)

Källa: RISI/PPI, Skogsindustrierna

Svenska kronor per USD och EUR januari 2000–november 2012

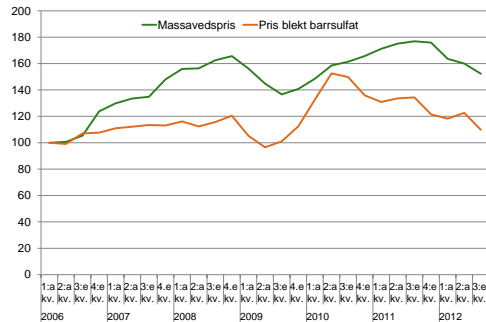

Källa: Riksbanken

Följande diagram³ visar utvecklingen i indexform per kvartal av priset på blekt barrsulfatmassa i svenska kronor och priset på massaved i Sverige. Trots nedgång under året har råvarupriset stigit betydligt kraftigare än massapriset, vilket pressar massatillverkarnas marginaler.

³ Massaved, fritt skogsbilväg hela Sverige, leveransvirke. Underlaget motsvarar ca 10 % av förbrukningen av svensk massaved.

Prisutveckling för massaved och blekt barrsulfat, kvartalsvis

Källa: Skogsstyrelsen, RISI/PPI, bearbetning av Skogsindustrierna

Papper

- Sverige: starkare exportvolym än förra året; produktionen marginellt högre.
- Exporten till marknader utanför EU visar goda ökningstal.
- Produktionen fortsatt tillbaka i "traditionella" pappersproducerande länder, fortsatt tillväxt i bl.a. Kina.
- Fortsatt överkapacitet på grafiska papper.
- Minskad efterfrågan på grafiska papper i Europa; bättre på delar av förpackningsområdet och för hygienpapper.
- Prispress nedåt på flera papperskvaliteter i november.

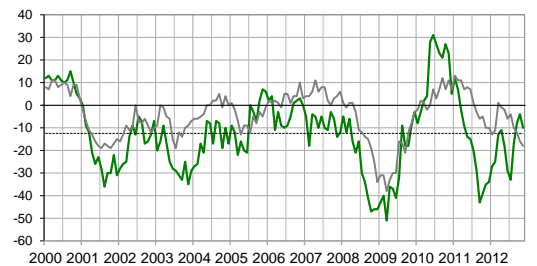
Förtroendeindikatorn⁴ för pappersindustrin har visat uppgång från låg nivå sedan mitten av året men vek tillbaka i november. Indikatorn ligger över sitt historiska genomsnitt och över tillverkningsindustrin totalt. Fortfarande ligger dock indikatorn under noll, vilket visar på att förväntan om svagare utveckling överväger. Jämfört med föregående månad har omdömet om orderstockens storlek försämrats något. En majoritet är liksom tidigare nöjda med färdigvarulagrens storlek.

⁴ Konjunkturbarometern november 2012,

Konjunkturinstitutet.

Förtroendeindikatorn är en sammanvägning av enkätsvar på ett antal frågor om läget och framtidsutsikterna.

Förtroendeindikator och genomsnitt "Pappers- och pappindustrin" januari 2000–november 2012

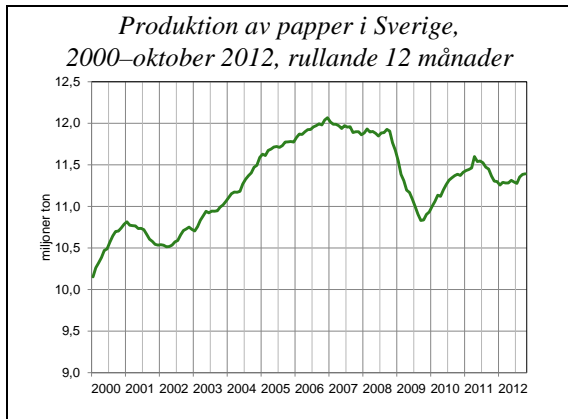
Källa: Konjunkturinstitutet

Exportvolymerna starkare än förra året

Pappersproduktionen i Sverige har planat ut på nivån 11,4 miljoner årston, vilket är något högre produktionsvolym än år 2011.

Tillverkningen av grafiska papper sammantaget var på stort oförändrad nivå under de tio första månaderna, men med tillbakagång i produktionen av tidningspapper och magasinpapper. Produktionen av förpackningsmaterial steg med två procent, och produktionen av hygienpapper steg med fyra procent.

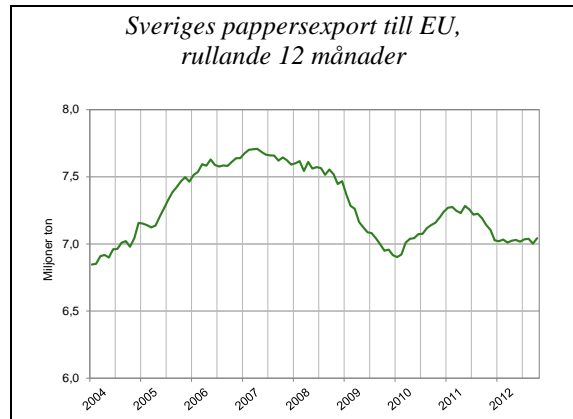

Produktionstalen avspeglar såväl försvagad efterfrågan för vissa kvaliteter som neddragning och omställning av produktion. Förläggningen av underhållsstopp kan också påverka förändringstalen.

Trots ekonomisk oro och svag allmänekonomisk utveckling har exporten av papper från Sverige varit starkare än föregående år eller knappt tre procent – 240 000 ton – högre under januari – oktober. Det motsvarar i storleksordningen produktionen vid en medelstor pappersmaskin. En del av exportökningen kan avse lagerpåfyllnad i försörjningsleden efter den starka nedgången i slutet av 2011. Exporten av grafiska papper totalt har stigit med en procent, men exporten av tidningspapper och av magasinsspapper har gått tillbaka. Exporten av förpackningsmaterial har stigit med fem procent.

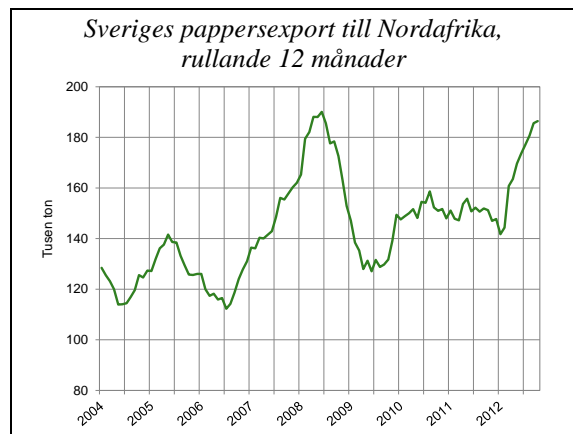
Papperskonsumtionen i EU är nedpressad, både av strukturella och konjunkturella skäl, och pappersexporten från Sverige till huvudmarknaden EU var i stort sett oförändrad under årets första tio månader.

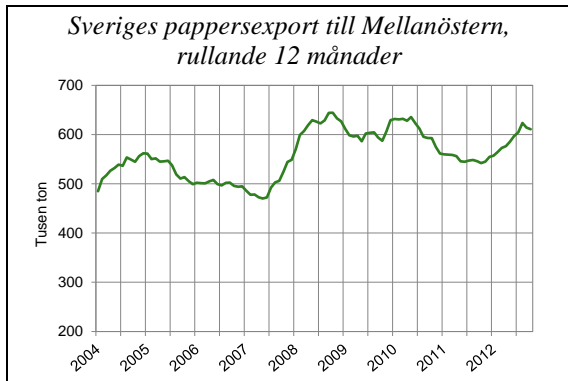

Företagen söker sig till marknader utanför EU, och exporten till dessa visar goda ökningstal.

Till Asien har exporten stigit med nio procent, med exportökningar till de flesta länderna. Undantag är dock Kina, den enskilt största marknaden i Asien, dit exporten stigit endast någon procentenhet. Detta avspeglar den inbromsade ekonomiska aktiviteten och svaga pappersmarknaden i Kina, liksom att Kinas behov av import minskar med den växande inhemska pappersproduktionen.

En stark exportökning, jämfört med förra året, noteras också till länderna i Nordafrika. Trots stora exportökningar till Asien och Afrika förblir EU den dominerande marknaden.

De inhemska leveranserna av papper har fortsatt att gå tillbaka; de minskade med drygt två procent under januari – oktober.

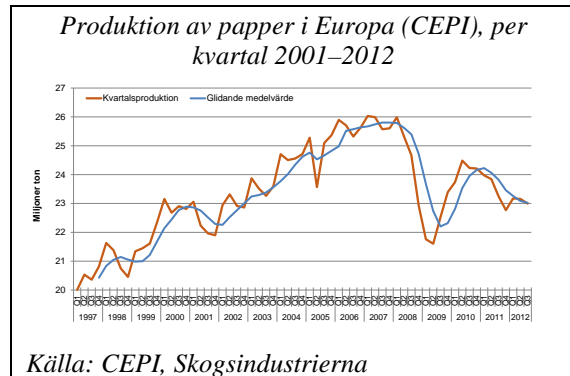
Internationellt – lägre produktion utom i Kina

Pappersproduktion

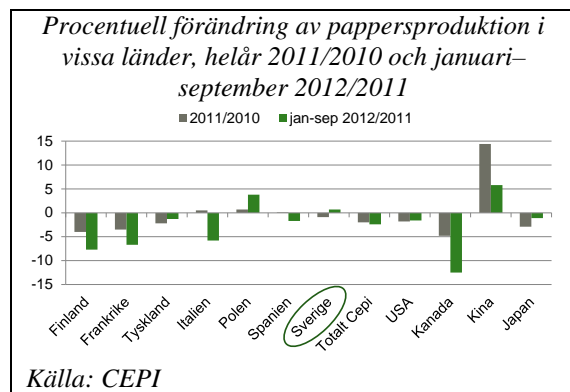
Pappersproduktionen för medlemsländerna i CEPI⁵, den europeiska branschorganisationen, har sjunkit med drygt två procent januari - september 2012. Efter den starka nedgången under 2011 har produktionen återhämtat sig något och under tredje kvartalet var produktionsminskningen drygt en procent.

En jämförelse de första nio månaderna 2012 mot samma period föregående år visar att produktionen har minskat i alla kvalitetssegment med undantag av mjukpapper, wellpappmaterial och förpackningspapper som ökat något. Mjukpapper (hygienpapper) är något mera oberoende av allmänkonjunkturen än övriga papperskvaliteter. Förbättringen är ett resultat av att jämförelseperioden tredje kvartalet 2011 visade mycket stark tillbakagång och att produktionsvolymen de tre första kvartalen 2012 varit relativt stabil.

⁵ I CEPI ingår följande länder: Belgien, Finland, Frankrike, Italien, Nederländerna, Norge, Polen, Portugal, Rumänien, Schweiz, Slovakien, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tjeckien, Tyskland, Ungern och Österrike.

Källa: CEPI, Skogsindustrierna

Källa: CEPI

I Finland – ett av de största producentländerna i Europa – minskade produktionen med åtta procent de första nio månaderna. Den stora nedgången avspeglar att produktionskapacitet har stängts i Finland samt också den svagare efterfrågan på grafiska papper, som dominerar den finska papperstillverkningen. I Tyskland, det största tillverkningslandet i Europa, fortsatte tillbakagången men på lägre nivå än helåret 2011. I Polen fortsätter papperstillverkningen att växa.

Globalt fortsätter trenden med minskad produktion i mogna ekonomier och ökad produktion i tillväxtländer. Kina fortsätter att öka produktionen, om än i lägre takt än helåret 2011. Kinas pappersindustri lider av överkapacitet och svag efterfrågan vilket pressar priserna. Den försvagade efterfrågan av produkter från Kina på världsmarknaden påverkar bl.a. förpackningsindustrin negativt.

Kanadas papperstillverkning fortsätter att minska. Kanadensisk industri har varit och är stor leverantör till USA. Den största produktionsminskningen avser grafiska papper, såsom

tidningspapper, och avspeglar minskad efterfrågan i den stora marknaden USA.

I USA gick papperstillverkningen tillbaka med 1,6 procent januari - september. Även här är det grafiska papper som svarar för huvuddelen av nedgången, men även förpackningsmaterial har minskat något.

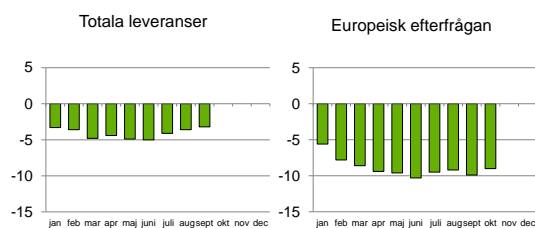
Konsumtion och efterfrågan i Europa

Efterfrågan på grafiska papper är fortsatt svag med överkapacitet i produktionen. Konsumtionen i Europa av grafiska papper sjönk med sex procent under januari – oktober och leveranserna från europeiska tillverkare till Europa sjönk lika mycket. I oktober noterades dock en marginell uppgång av konsumtionen i Europa med knappt en procent, och de europeiska tillverkarnas leveranser till Europa steg med nära två procent. Europeiska tillverkare söker nya marknader utanför Europa, och en femtedel av leveranserna går till dessa marknader. Under januari – oktober steg de med fyra procent.

Nedgången i efterfrågan i Europa var starkast för tidningspapper med nio procent. Det är också för tidningspapper som leveransökningen till utom-europeiska marknader varit störst eller 27 procent under januari – oktober.

I följande diagram visas den ackumulerade utvecklingen av dels (vänstra delen) leveranser av tidningspapper från bruk i Europa till alla marknader och dels också (högra delen) efterfrågan av tidningspapper i Europa; efterfrågan definieras som leveranser från europeiska bruk och import till Europa.

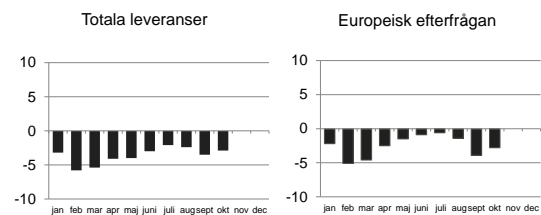
Tidningspapper i Europa, procentuell förändring 2012/2011, ackumulerat

Källa: Euro-Graph

För träfria tryckpapper minskade takten i tillbakagången fram till augusti, men i september var efterfrågeminskningen stark för att i oktober förbättras på nytt.

Bestruket träfritt papper i Europa procentuell förändring 2012/2011, ackumulerat

Källa: Euro-Graph

Även konsumtionen av kartong i Europa har gått tillbaka. Leveranserna från europeiska tillverkare till Europa sjönk t.o.m. oktober med en procent. En förstärkning jämfört med förra årets leveranser har noterats sedan sommaren.

Prispress nedåt på flera papperskvaliteter

Prisutvecklingen i Tyskland får här tjäna som indikator på prisutvecklingen i lokal valuta för svenska exportleveranser eftersom Tyskland är Sveriges enskilt största exportmarknad för papper sammantaget. Prisutvecklingen kan dock vara annorlunda på andra viktiga marknader såsom Storbritannien, USA och Kina. Även för enskilda kvaliteter från ett företag kan prisutvecklingen vara annorlunda än den generella bild som ges här. Källa för prisuppgifterna är RISI. Prisuppgifter avser till och med november 2012.

Den underliggande marknadsbalansen som har betydelse för prisrörelserna påverkas av importtryck från andra regioner, och även växelkurserna påverkar hur importen utvecklas.

Den svenska kronans utveckling mot försäljningsvalutorna påverkar intäkterna för de svenska företagen vid omräkning till svenska kronor. En starkare svensk krona medför lägre intäkter i svenska kronor och tvärtom vid en svagare valuta, allt annat lika.

Grafiska papper

Minskad efterfrågan och fortsatt utbuds/efterfrågeobalans på tidnings- och magasinssapper medförde ytterligare prissänkningar i början av tredje kvartalet. Priset har därefter varit oförändrat.

För så kallade träfria tryckpapper (omfattar som exempel kopieringspapper och papper för blanketter, broschyrer och för boktryck) låg priset i stort sett stilla sedan början av året för obestruket papper. För bestruket papper steg priset från tredje kvartalet, efter lägre nivå under första halvåret. I november noterades prissänkning på båda kvaliteterna.

Förpackningsmaterial

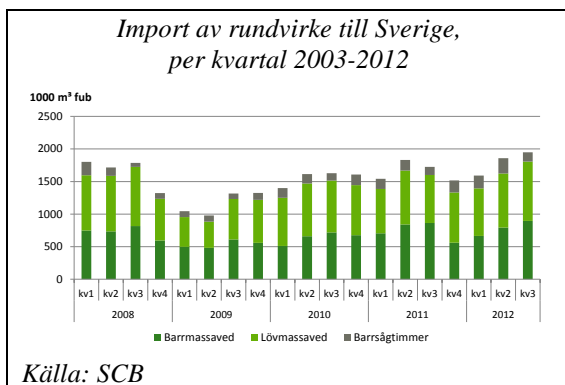
Inom gruppen kartong har priset för färskfiberbaserad kartong varit stabilt sedan två år tillbaka, trots att efterfrågan påverkas negativt av det svaga ekonomiska läget. I november noterades sänkta priser.

Priset för oblekt så kallad kraftliner (ytterskikt i wellpapp) har kunnat höjas successivt under året, senast med 40 euro i september. Begränsat utbud och relativt god efterfrågan har bidragit till prishöjningen. För returfiberbaserad liner föll en del av den starka prisuppgången i början av året tillbaka i maj. Inga prisförändringar noterades i november. För säckpapper kunde priset höjas till tredje kvartalet, efter en sänkning i början av året.

Råvara: Sveriges export och import av sågtimmer och massaved

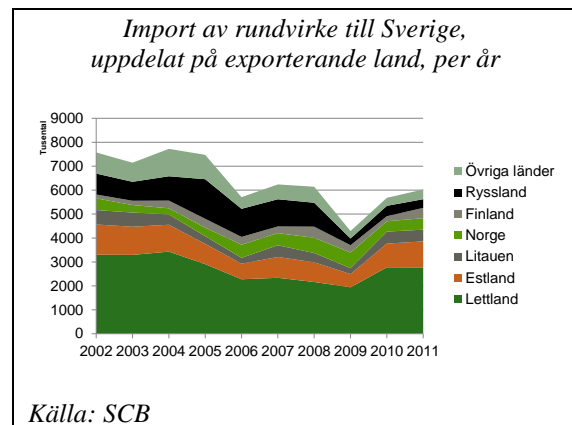
Ökad import av massaved från Norge

Importen av rundvirke under de första tre kvartalen 2012 var 5,4 miljoner m³ eller fem procent mer än samma period förra året. Därmed fortsätter den långsamma återhämtningen av virkesimporten som bottnade 2009.

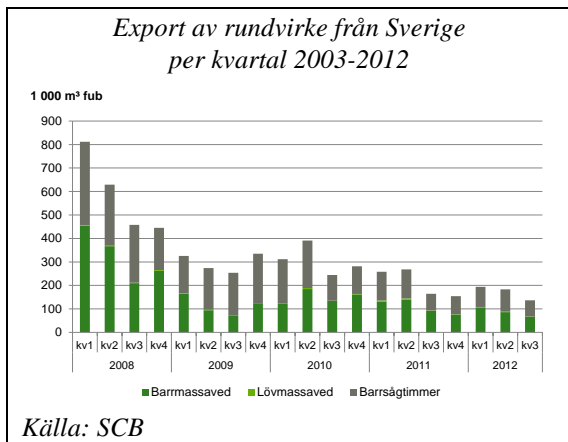
Årets ökning beror främst på ökad import av massaved från Norge. Denna import är hittills i år ungefär dubbelt så stor som förra året. Den överlägset största delen av importen är dock fortfarande lövmassaved, och i mindre utsträckning barrmassaved från Baltikum. Handeln med Ryssland har minskat efter att landet införde exporttullar 2008 och består idag endast av mindre volymer lövmassaved. Importen

av sågtimmer är nästan enbart gränshandel med Norge och Finland.

Rundvirkesexport

Exporten av virke fortsätter att minska. De första tre kvartalens export var 23 procent lägre än motsvarande period förra året.

Sysselsättning

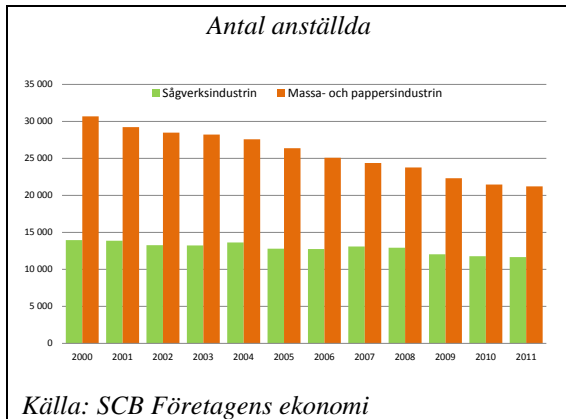
- Omfattande aviseringar om personalneddragningar under 2011 och hittills 2012, främst till följd av bristande lönsamhet.
- Under innevarande år har två pappersbruk, två pappersmaskiner, en massalinje och sju sågverk lagts ner eller aviserat om nedläggning.

År 2011 var enligt preliminära uppgifter från SCB antalet anställda i sågverksindustrin drygt 11 600 och i massa- och pappersindustrin 21 200. I hela skogsindustrin var det knappt 60 000 anställda 2011 (Källa: SCB Företagens ekonomi). I sågverks-, massa- och pappersindustrin skulle därmed under 2011 enligt den preliminära statistiken antalet anställda minska med drygt en procent.

Under 2011 och 2012 har företagen gjort omfattande aviseringar om personalneddragningar. Under 2012 fram till början av december har sammanlagt drygt 600 personer aviserats om nedläggning eller rationalisering i sågverksindustrin, och drygt 1100 i massa- och pappersindustrin. Skälen är i några fall konkurser och i övrigt behov av att minska kostnaderna, effektivisera verksamheten och förbättra lönsamheten. (Uppgifter om aviserade neddragningar noteras när de publiceras; faktiska personalneddragningar kan beröra färre personer än som aviserats och kan, beroende på när de publiceras, ske samma år eller följande år.)

I Konjunkturinstitutets barometerenkät för november uppgav drygt hälften av sågverksföretagen respektive av pappersföretagen att de väntas minska antalet anställda de närmaste månaderna. Motsvarande andel i tillverkningsindustrin totalt var knappt hälften.

Under året har ett kartongbruk lagt ner sin tillverkning, och ett massabruk för tillverkning av slipmassa har aviserat att produktionen skall upphöra. Skälet är minskad produktion av tryckpapper hos kunderna. Ett pappersbruk har aviserat om nedläggning med syfte att rationalisera sin produktion. Två företag har aviserat om stängning av tryckpappersmaskiner – en tidningspappersmaskin i slutet av året och en maskin för tillverkning av tidskriftspapper under andra halvåret 2013. Sju sågverk har aviserat om nedläggning, i några fall till följd av konkurs. Ett av dessa har sålts och produktionen väntas återstarta.

Exportvärde, investeringsenkät

- Exportvärdet för skogsindustriprodukter minskade med drygt tre procent första tre kvartalen. I september var tillbakagången 13 procent.
- Exportvärdet har sjunkit mest för massa.
- Investeringarna i sågverksindustrin går tillbaka 2012 och 2013 efter toppåret 2011. I massa- och pappersindustrin sker en uppgång 2012 jämfört 2011, för att 2013 gå tillbaka.

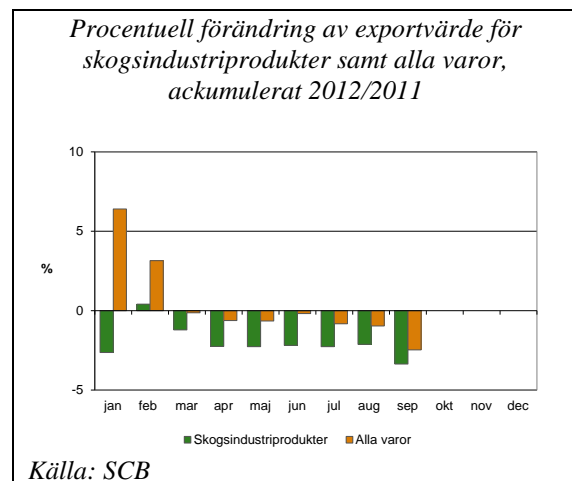
Skogsindustrins exportvärde sjönk med drygt tre procent medan varuexporten totalt sjönk något mindre eller med 2,5 procent första tre kvartalen.

Sveriges totala varuexport sjönk med 2,5 procent i värde under årets första tre kvartal jämfört med samma period förra året. Värdet av skogsindustriexporten gick tillbaka med drygt tre procent, trots ökade exportvolymerna.

Liksom för varuexporten totalt förstärktes minskningen i exportvärdet för skogsindustriprodukter under tredje kvartalet. Tillbakagången för skogsindustriprodukter var knappt sex procent, jämfört med andra kvartalet då exportvärdet sjönk med tre procent. I september sjönk exportvärdet med hela 13 procent både för skogsindustriprodukter och för varuexporten totalt. Den inbromsande världsekonomin märks därmed tydligt i minskat

exportvärde. Även den stärkta kronkursen kan ha spelat in.

Av skogsindustrins huvudprodukter står massa för den största minskningen eller åtta procent lägre exportvärde för de första tre kvartalen. Lägre pris och valutakursförändringar har gett utslag i minskningen, och den prisuppgång som skett har kommit efter senaste tillgängliga statistik för exportvärdet. Vi kan dock notera att den successivt under året allt bättre volymutvecklingen gett en krympande differens jämfört med förra året. För sågade trävaror var exportvärdet två procent lägre och för papper fyra procent lägre de första tre kvartalen 2012 jämfört med samma period föregående år.

Som jämförelse med andra branscher kan nämnas att exportvärdet de första tre kvartalen 2012 jämfört med samma period föregående år för verkstadsvaror (bilar, maskiner, elektrovaror) minskade med åtta procent, huvudsakligen till följd av minskad export av person- och lastbilar och av elektronikvaror. Exporten av järnmalm ökade med tio procent; dock utgör den enbart två procent av exportvärdet.

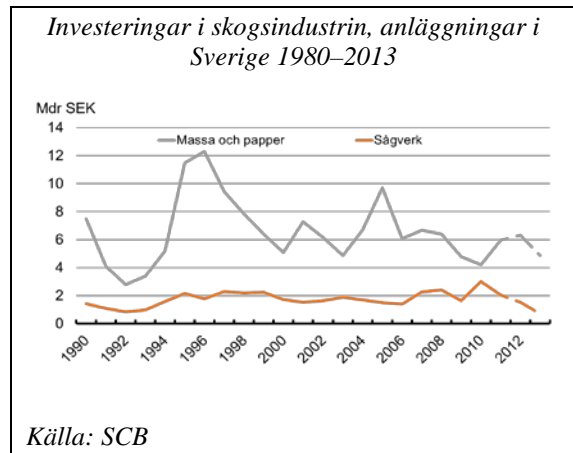
Investeringsenkät oktober 2012

Efter en topp år 2010 i investeringarna i sågverksindustrin med bl.a. två nya sågverk sjunker investeringarna 2012 och väntas fortsätta att minska 2013 – en halvering till 700 miljoner kronor jämfört med 2012.

Investeringarna i massa- och pappersindustrin ökar med sex procent år 2012 jämfört med 2011, men väntas gå tillbaka 2013 med drygt 20 procent till knappt fem miljarder kronor.

Investeringarna i skogsindustrin är till övervägande delen energi- och miljörelaterade. Investeringarna bidrar till att sänka företagets

produktionskostnader och/eller höja produktkvaliteten.

De totala industriinvesteringarna väntas gå tillbaka 2013 efter en uppgång 2012. I gruvindustrin och i transportmedelsindustrin genomförs stora och ökande investeringar 2012, med minskning 2013. Skogsindustrins andel av de totala industriinvesteringarna sjunker 2012 – 2013.

Fokus på: Skogsindustrin – motorn i en hållbar bioekonomi

Tillväxten i skogen måste öka, samtidigt som vi värnar om den biologiska mångfalden – det är en förutsättning för att klara övergången till en hållbar bioekonomi. Det var en av slutsatserna när Skogsindustrierna den 22 november överlämnade branschens hållbarhetskrift till näringsminister Annie Lööf vid ett seminarium i riksdagen.

Det är fjärde gången som den svenska skogsindustrin samlar sig i en gemensam hållbarhetskrift, som kompletterar företagets egna hållbarhetsrapporter. Skriften är till en del en traditionell hållbarhetsrapportering mot branschens 14 gemensamma hållbarhetsmål. Men det unika med hållbarhetskriften är att Skogsindustriernas vd, Marie S Arwidson, även kunde lämna över en hel färdplan mot en biobaserad samhällsekonomi till regeringen.

Det är svårt att tänka sig en hållbar värld utan papper för skriv- och tryckändamål, pappersförpackningar, hushållspapper, trävaror, energi och andra produkter som görs med den växande skogen som råvara. Redan idag är den hållbara bioekonomin en oumbärlig del av ekonomin.

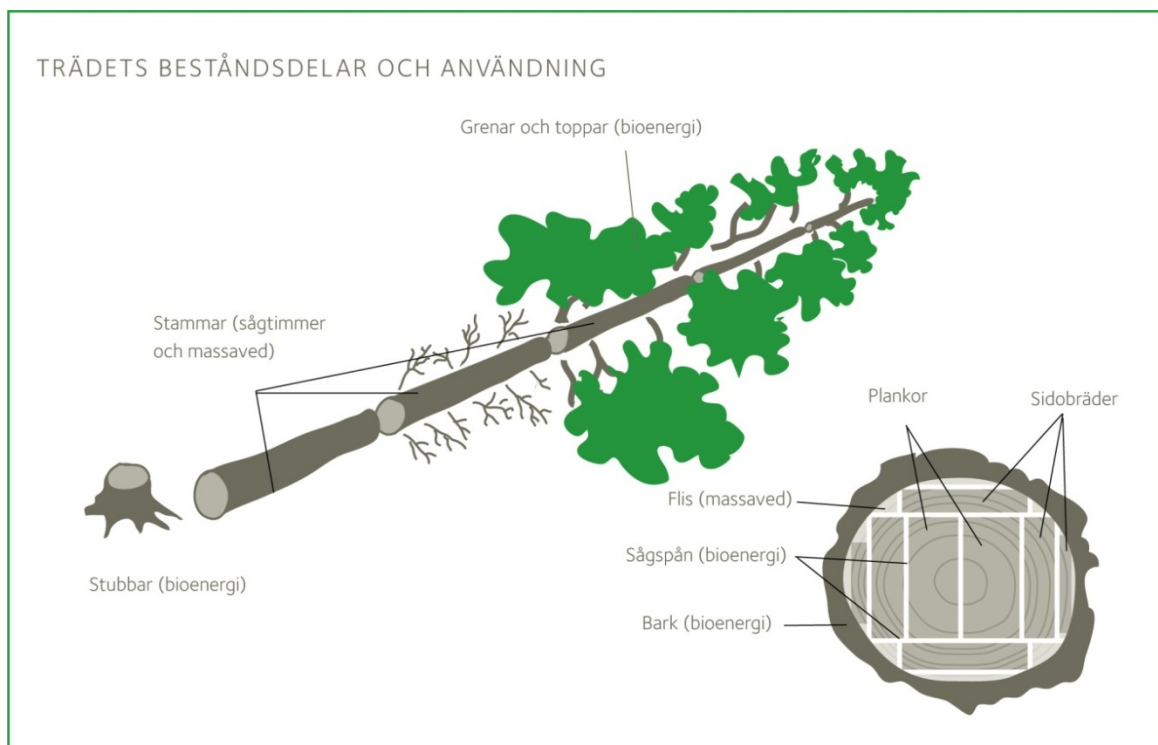
Men ska Sverige på riktigt bli en hållbar bioekonomi så krävs flera steg framåt. Baserat på en branschgemensam vision har därför Skogsindustrierna tagit fram en hållbarhetskrift som förutom att följa upp hållbarhetsmål har till uppgift att beskriva hur skogsindustrin på relativt kort tid kan föra Sverige vidare mot en biobaserad samhällsekonomi – med skogsindustrin som motor. Skogsindustrins vision om den biobaserade samhällsekonomi tar sikte på 2035. På bara två decennier kan vi alltså vara där, i ett samhälle där förnybara resurser dominerar.

Och längs vägen skapas tillväxt och jobb i hela landet.

Hållbarhetskriften är indelad i kapitelvisa ämnesområden så att det är lätt att tillgodogöra sig utvecklingen inom ett specifikt område och vad som krävs för att driva utvecklingen inom det område läsaren är nyfiken på. Du behöver inte läsa hela rapporten. Varje kapitel har dessutom en tydlig sammanfattning av vilket stöd och engagemang från övriga samhället som behövs för att med tillräcklig kraft driva utvecklingen.

satsning för utveckling av metoder för ökad tillväxt kommer väl till pass.

I det resurseffektiva och miljöanpassade industrisystemet tillverkas såsom idag sågade trävaror och massa och papper – utvecklingen har dock fortsatt mot ett allt högre förädlingsvärde. Moduler och element för industriellt byggande ingår som en naturlig del. Textilfibrer tillverkas i stor skala och har till stor del ersatt bomull och syntetfibrer.

Genom ett aktivt och hållbart skogsbruk, med hänsyn till biologisk mångfald och de sociala värden som skogen ger, levereras en fantastisk råvara – en råvara som är både förnybar och som genom sin sammansättning kan användas inom en mängd olika områden.

I den biobaserade samhällsekonomin tas hela trädet tillvara. De delar som inte levereras till industrisystemet används som biobränsle till exempel i kraftvärmeverken. Det sker redan i dag, men framöver måste vi ta vara på skogens resurser ännu mer för att ersätta fossilbaserade råvaror. Både tillväxten i skogen och avverkningen är i framtiden högre än idag – detta är en nödvändig förutsättning – och regeringens

Det blir många nya produkter baserade på skogsråvara. I de så kallade bioraffinaderierna tas till exempel vedens olika beståndsdelar såsom hemicellulosa, lignin, harts- och fettsyror tillvara för tillverkning av råmaterial för bioplaster, kemikalier, färger, kompositer, kolfibermaterial, biodrivmedel, energiprodukter med mera, med mera.

De skogsindustriella råmaterialen vidareförädlas inom en mängd olika sektorer och ersätter i hög grad produkter som tidigare tillverkats av fossila råvaror. Den gröna kemien, de biobaserade konstruktionsmaterialen till exempelvis bilar och det industriella byggandet i trä är bara några exempel.

Nya affärsmodeller måste skapas tillsammans med andra branscher och sektorer som knyter an till skogsindustrin, liksom nya företag och därmed nya arbetstillfällen. Att i varje läge använda råvaran och de rester som uppstår så att de genererar största värde är en viktig förutsättning för att lyckas.

För att nå fram till den biobaserade samhälls-ekonomi behövs mer kunskaper – takten inom forsknings- och utvecklingsområdet måste öka och satsningarna måste samordnas. Den nationella forsknings- och innovationspropositionen samt energiforskningspropositionen är steg i rätt riktning.

Väl fungerande återvinningssystem är ytterligare en central förutsättning för bioekonomin. När produkterna använts materialåtervinns de så många gånger som det är möjligt. Uttjänta fibrer blir biobränsle. Alla produkter baserade på biomassa är bioenergi i slutändan.

Den biobaserade samhälls-ekonomi är även i förlängningen en del av lösningen av klimatfrågan. Vid all förbränning bildas koldioxid – så även vid förbränning av biobränslen. Men med ett uthålligt skogsbruk tas, tack vare fotosyntesen, samma mängd koldioxid upp av den växande skogen.

Slutsatsen i skogsindustrins vision och därmed i hållbarhetsskriften är att med produkter och material tillverkade av skogen löser vi inte bara klimat- och resursproblemen. Genom att tillverka produkter som möter växande behov blir Sverige en vinnare. Sverige är en ledande skogsnation med ett stort kunskaps- och effektiva industrisystem.

Skogsindustriernas hållbarhetsskrift finns för nedladdning på http://www.skogsindustrierna.org/om_oss/publikationer/skrifter/allmänt/hallbarhetsskrift
Där kan du även beställa tryckta exemplar.

Om svensk skogsindustri

Skogsindustrin är en av Sveriges viktigaste basindustrier. Av svensk industris sysselsättning, omsättning och förädlingsvärde svarar skogsindustrin för 10 –12 procent. Andelen av den svenska varuexporten är 11 procent, vilket motsvarade 128 miljarder kronor år 2011. Den svenska skogsindustrin är starkt exportinriktad. Av massa- och pappersproduktionen exporteras över 85 procent, och motsvarande för sågade trävaror är nära 70 procent. Sverige är världens näst största exportör sammanlagt av papper, pappersmassa och sågade trävaror.

Om branschorganisationen Skogsindustrierna

Skogsindustrierna är massa- och pappers- samt den trämekaniska industrins bransch- och arbetsgivarorganisation. Skogsindustrierna företräder drygt 50 massa- och papperstillverkare i sammanlagt 23 företag/koncerner och ca 125 sågverk inom ca 65 företag/koncerner. Organisationens uppgift är att stärka företagets konkurrenskraft och verka för en ökad användning av skogsbaserade produkter.

Om Kvartalsrapporten ”Så går det för skogsindustrin?”

”Så går det för skogsindustrin” är en kvartalsredogörelse för utvecklingen och läget för skogsindustrin och dess delbranscher sågverks-, massa- och pappersindustrin. Informationen baseras på officiell statistik och på Skogsindustriernas statistik. Kvartalsrapporten är tänkt att komma ut fyra gånger per år och riktar sig till en bred läsekrets av beslutsfattare, journalister, analytiker och andra intressenter.

Rapporten finns på www.skogsindustrierna.org/nyhetsrum_1/sa_gar_det_for_skogsindustrin .

Kontakt:

Marianne Svensén

Skogsindustrierna

Box 55525

10204 Stockholm

marianne.svensen@skogsindustrierna.org

Telefon: +46 706 05 99 97